

ECONOMIA CIRCULAR

AL MÓN LOCAL

Pla de treball 2019-2023

Aquest document presenta una proposta d'accions en el marc del pla de treball 2019-2023 per a l'impuls de l'economia circular i verda. Totes les propostes es basen en les necessitats dels ens locals, identificades al llarg de la primera edició del pla d'impuls (2016-2019), les quals es presenten al final del document, juntament amb la valoració del primer cicle.

Visió general del pla de treball 2019-2023:

El pla de treball integra els següents elements:

<p>Acció 1 SESSIONS DE TREBALL <i>Grup de treball en economia circular. Sessions per a càrrecs electes.</i></p>	<p>Acció 2 COL·LECCIÓ DE FITXES PRÀCTIQUES PER A L'IMPULS A L'ECIV <i>(inclou volum de síntesi)</i></p>
<p>Acció 3 ACCIONS DE SUPORT A LA XARXA <i>Circular Economy Hotspot 2020 Secció d'EC a la pàgina web de la Xarxa</i></p>	<p>Acció 4 ENTREGABLE ECONOMIA CIRCULAR I OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)</p>

De manera complementària al pla, es considera que seria desitjable que la Diputació de Barcelona i/o la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat valorin les possibilitats de facilitar les següents accions per al món local:

<p>Acció 5 HELPDESK EXPERT DE SUPORT ALS MUNICIPIS</p>	<p>Acció 6 LÍNIA DE FINANÇAMENT PER PROJECTES D'ECONOMIA CIRCULAR</p>
---	--

Acció 1. Sessions de treball

Activitat 1.1. Sessions per a càrrecs electes

Es planteja fer diverses sessions per a càrrecs electes, per tal de promoure el suport polític a les iniciatives d'impuls a l'economia circular. Amb un format encara no definit, podria tractar-se de visites a determinats municipis, amb el suport local, per tal de tractar temes d'interès, compartir experiències i fer alguna visita. També es pot comptar amb perfils institucionals, com podria ser algun representant de l'estratègia espanyola d'economia circular. Alhora, seria bo tenir alguns ambaixadors polítics que ajudin i siguin prescriptors, i convidin als polítics als seus municipis.

Es preveu una sessió durant el darrer trimestre de 2019, per tal de presentar el pla als nous càrrecs electes, després de les darreres eleccions municipals. Una segona sessió podria tenir lloc durant el segon semestre de 2020, aprofitant la inèrcia que pugui generar el Circular Economy Hotspot que se celebrarà en territori català.

Total: 2 sessions.

Activitat 1.2. Programació del Grup de Treball en Economia Circular

Es planteja oferir diverses sessions de treball en el marc del grup de treball en economia circular, el qual integra diferents perfils tècnics locals (principalment medi ambient i promoció econòmica). Un dels reptes d'aquesta edició és ampliar els perfils dels tècnics (p.e. energia, urbanisme, benestar...).

L'estructura que es presenta a continuació té en compte que els participants de la primera edició del pla d'impuls a l'ECiV **valoren positivament** els següents aspectes dels tallers:

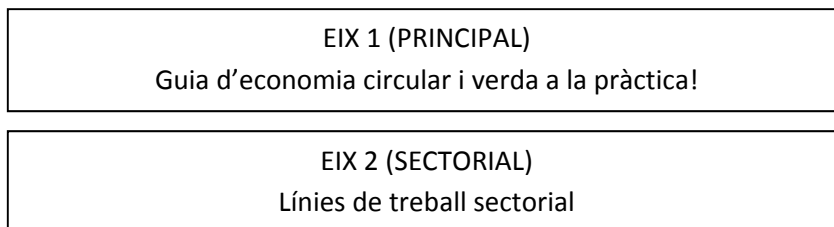
- Espai per compartir les experiències locals entorn a l'impuls de l'ECiV, amb presència de perfils de promoció econòmica i de medi ambient.
- Enfocament pràctic, que proporciona marcs de treball, esquemes mentals i mètode, amb un important component d'interacció i participació dels assistents.

Alhora, també té en consideració que els participants manifesten les següents **necessitats o interessos**:

- Disposar d'eines i recursos per a la dinamització dels grups d'interès, principalment a nivell intern dins dels Ajuntaments com a nivell extern amb el sector productiu.
- Disposar d'un espai per a la reflexió, per compartir els aprenentatges, identificar les dificultats i col·lectivitzar les inquietuds.
- Conèixer amb més profunditat diferents experiències locals d'impuls a l'economia circular així com experiències del sector privat, que pugui participar en els mateixos tallers.

Per aquest motiu, es proposa oferir una sèrie de sessions, que distingeixen entre un eix principal i un eix complementari, que tractarà de manera complementària diferents temes d'alt interès però més aviat sectorials. L'eix 1 comptaria amb la participació de tots els membres del grup de treball en economia circular, mentre que l'eix 2 s'obriria en cada moment no només a la participació dels membres del grup de treball sinó també a altres tècnics locals a qui pugui interessar. D'aquesta manera, això pot permetre potencialment incorporar nous perfils al grup de treball. En tot moment, es potenciarà el component vivencial dels tallers, la participació i debat a través de casos pràctics i de compartir les experiències dels participants, amb l'ànim d'empoderar-los i donar-los eines per al seu entorn professional.

En funció de les persones inscrites al cicle de tallers (grup de treball), es valorarà fer una sessió zero addicional per posar al dia aquells ens locals que no han participat en la primera edició del pla d'impuls.

Activitat 1.2.1. Eix principal

L'eix 1 (principal) gira entorn a la **Guia d'Economia Circular i Verda per al món local**, de manera que se'n desgranen els continguts i s'entra en un major detall. En cadascun dels tallers es deixarà espai per a la posada en pràctica dels conceptes i eines, així com es vetllarà per compartir experiències i reflexions dels municipis participants.

A mode d'exemple, les sessions del primer any podrien centrar-se en els següents temes:

- Com identificar els sectors prioritaris per a l'economia circular del meu municipi? Quins criteris he de tenir en compte? Quina informació necessitem?
- Com quantificar el metabolisme del meu poble o ciutat? Quins fluxos de recursos són els més importants? D'on podem obtenir les dades? Què fa cada nivell d'administració a nivell de gestió de dades? Com fer un mapa de fluxos?
- Com generar impacte, escalar i madurar els projectes? Com avaluar la seva viabilitat econòmica i estimar el potencial impacte ambiental i social generat? Com finançar els projectes d'economia circular?

Pel que fa a les experiències locals, es proposa aprofundir en un **cas d'estudi** d'algun ens local participant en cada sessió, per tal de poder compartir la seva experiència en primera persona.

L'objectiu d'aquesta part és aprofundir en les experiències, per tal d'identificar barreres i oportunitats, compartir punts de vista i extreure'n aprenentatges de diferents tipus (marcs

mentals, mètode, do's and don't's, exemples il·lustratius, etc.). Aquest mètode pràctic pretén aportar una perspectiva pràctica i realista que els acosti a les seves necessitats com a tècnics locals i en puguin extreure eines i recursos.

A mode d'exemple, els casos d'estudi a tractar en cadascun dels tallers durant el primer any podrien ser els següents, tenint en compte una evolució de l'escala d'implementació i de la maduresa de l'ens local:

- Exemple 1: TERRASSA – Com impulsar l'ECiV dins de l'Ajuntament? Es planteja el repte d'arribar a tota l'organització per fer entendre la rellevància de l'ECiV i la importància de la col·laboració. Es descriu el procés (2 tallers) i els resultats. Es donen eines (exercicis pràctics) per poder replicar als propis municipis.
- Exemple 2: MATARÓ – Com impulsar l'ECiV a la ciutat (Ajuntament, empreses i ciutadania). Quins aspectes cal tenir en compte per tal de buscar la complicitat dels diferents departaments de l'Ajuntament i promoure la transversalitat?
- Exemple 3: SANT QUIRZE – BARBERÀ – SABADELL. D'aquesta experiència interessaria comptar amb els tècnics locals i amb les empreses, que expliquessin la història darrera la iniciativa (com els tècnics aborden al sector privat? Com ho rep el sector privat? Quin balanç en fa? Com ha canviat la relació entre administració pública i món privat? Interessa la love story entre el món públic i privat. També interessa l'enfocament supramunicipal.

Activitat 1.2.1. Eix sectorial

Pel que fa a l'**eix 2 (sectorial)**, es proposa una sèrie de sessions de treball o tallers, que permetin aprofundir en diferents temes d'interès pel món local. Per a cada sessió, es buscarà la participació d'entitats o organitzacions de referència. A títol orientatiu, s'enumeren algunes de les temàtiques:

- o Les deixalleries del futur. Quines són les tendències? Quines experiències locals i internacionals són de referència?
- o La comunicació de l'economia circular. Aprofundir en el Toolkit de comunicació i, en particular, en la comunicació dins de l'administració i amb la indústria. Es p
- o La contractació pública circular. Com implementar-la?
- o L'economia col·laborativa: què és? Què no és? Quin és el paper del món local?
- o Ciutats i economia circular: el paper de l'Internet de les Coses.

Per cadascuna de les temàtiques, s'elaborarà un dossier sintètic amb els conceptes més rellevants, els principals recursos disponibles (p.e. compendi de recursos de comunicació editables, especificacions tècniques per la contractació pública circular...) i el paper del món local.

A nivell de periodicitat, es planteja que cada any (2020, 2021 i 2022) tinguin lloc un total de 3 sessions del grup de treball i entre 1 i 2 sessions sectorials.

Total: 15 sessions.

Acció 2. Col·lecció de fitxes pràctiques per a l'impuls de l'ECiV

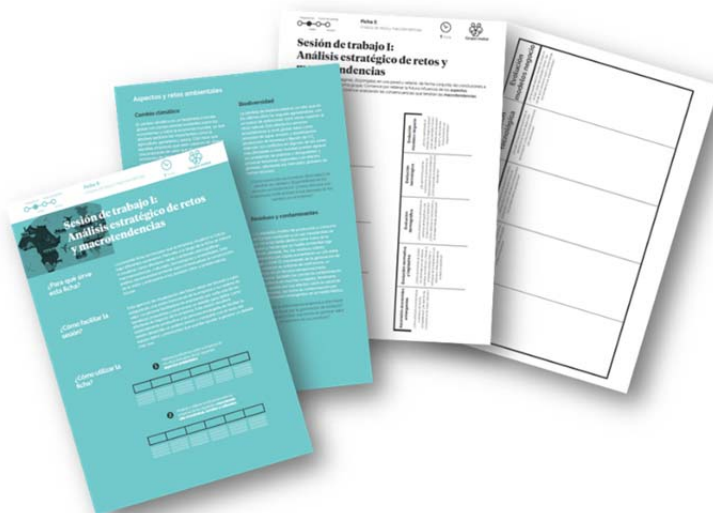
Fruit de la preparació dels tallers de l'eix 1 (que giraran entorn a casos d'estudi i enfocaments pràctics) i de la seva pròpia execució (en la que sorgiran discussions, reptes, necessitats i aprenentatges), així com de l'eix 2, que tractarà temes sectorials d'alt interès per una economia circular; s'elaborarà un conjunt de materials pràctics per a l'impuls de l'ECiV. Cadascun dels materials, en format fitxa, respondrà a una o varies necessitats o casuístiques amb què es pot trobar el món local, i aportarà llum sobre com abordar la situació de manera pràctica, oferint recursos i eines.

Les diferents fitxes podran integrar:

- Eines i mètodes pràctiques, i marcs de treball.
- Experiències pràctiques, derivades dels casos d'estudi (d'ens locals i del sector privat).
- Consells pràctics i testimonials.
- Reflexions i conclusions entorn a l'economia circular per al món local
- Referències per saber-ne més

El conjunt de fitxes pràctiques per a l'impuls de l'ECiV s'integraran en una **col·lecció** que respondrà a les inquietuds dels món local, atenent a diferents nivells de maduresa així com a diferents perfils (promoció econòmica, medi ambient, etc.).

A continuació es mostra un exemple a títol orientatiu de com podrien ser aquestes fitxes:

Després de cada sessió, es compartirà amb els assistents els materials generats. Alhora, es preveu que a l'equador del pla d'impuls (tercer semestre 2021) s'elabori un primer compendi amb tots els materials, i que al tancament del pla (primer trimestre 2023) s'editi el volum complet amb tots els materials (format digital).

Acció 3. Suport a la Xarxa

Activitat 3.1. Circular Economy Hotspot 2020

Aquest esdeveniment suposa una important oportunitat per posicionar Catalunya i, en particular, el paper del món local, en l'impuls a l'economia circular i verda. L'equip tècnic es posa a disposició de la Diputació de Barcelona per valorar la millor estratègia per posicionar la Diputació com agent clau per l'economia circular. Aquest suport es podria materialitzar amb diferents tipus de tasques, com poden ser:

- Dinamitzar el món local per tal que participi en el hotspot. Contribuir a identificar quins ens volen o poden muntar quelcom.
- Contribuir a donar resposta a 'Com el camí cap al Hotspot 2020 pot ajudar al món local a impulsar l'economia circular?'
- Dissenyar activitats que es puguin fer entorn al Circular Economy Hotspot per par del món local, per tal que aprofiti la inèrcia del moment per promoure la transversalitat a tots els nivells.

Activitat 3.2. Estructuració pàgina web – àmbit economia circular

Suport a la Xarxa per estructurar el seu espai web. Per exemple, es confeccionarà una galeria de recursos per a ens locals, que permeti al món local identificar aquells elements de més interès i més orientats als seus interessos.

Acció 4. Entregable Economia circular i ODS

Entregable específic que mostra la relació entre l'economia circular, els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030. Això es considera d'**alt interès tant pels municipis com per la Diputació de Barcelona**, i molt rellevant atès que tots aquests conceptes estan a l'agenda política. Aquest entregable s'elaborarà de manera coordinada amb la Diputació de Barcelona i la Xarxa, per tal d'alinear conceptes i discursos.

Després de presentar el Pla de Treball, a continuació es presenten les principals reflexions del primer cicle del pla d'impuls a l'economia circular i verda.

Reflexions del primer cicle (2016-2019)

Els participants de la primera edició del pla d'impuls a l'ECiV **valoren positivament** els següents aspectes dels tallers:

- Espai per compartir les experiències locals entorn a l'impuls de l'ECiV, amb presència de perfils de promoció econòmica i de medi ambient.
- Enfocament pràctic, que proporciona marcs de treball, esquemes mentals i mètode, amb un important component d'interacció i participació dels assistents.

Alhora, els participants manifesten explícitament les següents **necessitats o interessos** principals a través dels qüestionaris de satisfacció:

- Disposar d'eines i recursos per a la dinamització dels grups d'interès, principalment a nivell intern dins dels Ajuntaments com a nivell extern amb el sector productiu.
- Disposar d'un espai per a la reflexió, per compartir els aprenentatges, identificar les dificultats i col·lectivitzar les inquietuds.
- Conèixer amb més profunditat diferents experiències locals d'impuls a l'economia circular així com experiències del sector privat, que pugui participar en els mateixos tallers.

Per altra banda, l'equip tècnic considera que també **és d'interès per al grup de treball**:

- Reflexionar sobre la relació entre l'economia circular i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i l'Agenda 2030, que condicionaran el futur de les polítiques municipals.
- Disposar d'informació sobre potencials línies de finançament dels projectes d'economia circular.
- Identificar i treballar al voltant d'àmbits o sectors prioritaris entorn a l'economia circular sota l'òptica municipal, com pot ser la mobilitat o el consum col·laboratiu (p.e. bancs de recursos, economia compartida, etc.).
- Disposar d'eines o mètriques per prioritzar estratègies o projectes d'economia circular.
- Posar en valor la feina del món local en el marc del Catalunya Circular Economy Hostpot 2020.

Reptes identificats en la sessió de treball de tancament de cicle

Transversalitat

Generar una visió transversal de l'economia circular dins dels ens locals, més enllà de les àrees de medi ambient i de promoció econòmica.

Polítics

Incorporació i implicació dels polítics i alts càrrecs públics en l'impuls a l'economia circular. Incloure l'economia circular en l'agenda política.

Lideratge dins de l'ens local

Comptar amb un perfil amb capacitat de lideratge i amb visió global dins de l'ens local, que pugui disposar d'un equip interdisciplinari a darrera. Alhora, comptar amb una estratègia municipal d'economia circular i verda.

Implicació dels agents

Implicar a tots els agents de la ciutat (empreses, associacionisme, ciutadania, institucions...) i coordinació entre municipis d'un territori. Atreure les empreses a participar en els projectes d'economia circular. Sensibilitzar i educar la ciutadania sobre economia circular.

Xarxes

Treball en xarxa. Generació de xarxes col·laboratives multi-agent.

Compra

Aplicar clàusules de contractació pública circular, ambientals, socials i ètiques.

Accés a dades/ informació

Disposar de dades (sobre residus, recursos, energia, etc) i analitzar-les per dimensionar problemes i prendre decisions de manera objectiva.

Deixalleries

Modificar el concepte de 'deixalleria' cap a centres de recursos ambientals (reutilització, segona mà, reparació...).

Comunicació i marketing

Potenciar i millorar la comunicació entorn a l'economia circular.

Finançament

Finançament dels projectes

Formació

Formar i capacitar els tècnics responsables de l'impuls a l'economia circular.

Maduració dels projectes

Assolir una major maduresa en les propostes de projectes concretes (p.e. En simbiosi industrial) que requereixen inversió.

Generar impacte

Prioritzar i centrar els esforços en projectes d'alt impacte.

Accions proposades en la sessió de treball de tancament de cicle

Suport en l'elaboració de plans estratègics municipals per una economia circular

per tal d'alinejar objectius i visions, i definir un full de ruta local coherent. Amb mecanismes de coordinació entre àrees per promoure transversalitat.

Materials de suport per avançar cap a l'economia circular

Formularis d'autoavaluació, guies sobre 'com avançar?' o 'què funciona?', tallers... per tal d'orientar els nous projectes i reorientar els existents.

Formació per a tècnics municipals

Formació en temes d'economia circular, per generar coneixement, millorar maduresa dels projectes i motivar-los. Es podria fins i tot fer una formació específica de postgrau.

Pla de formació per càrrecs electes

Pla de formació i conscienciació dels beneficis de l'economia circular per als càrrecs electes, per promoure el lideratge i la generació d'impacte (cursos, tallers, viatges, benchmark internacional, missions), i lluitar contra l'escepticisme d'alguns polítics.

Mentor expert en economia circular

Disposar de suport expert en projectes d'economia circular, per augmentar la maduresa dels projectes i augmentar-ne la probabilitat d'èxit.

Millora del finançament

Promoure l'accés al finançament de projectes d'economia circular, amb incentius per les empreses. Assessorament per accedir a fons públics.

Models tipus de contractació circular

Per tal de facilitar als tècnics la incorporació de criteris de circularitat en la contractació pública.

Campanya de comunicació de gran abast

Posar a l'abast una campanya de comunicació d'impacte i compartir recursos (material, web, xarxes, vídeo), d'abast supramunicipal, professional i ambiciosa.

Dades, dades, dades

Eina/plataforma/xarxa única que aglutini dades de residus, matèries primeres, energia, aigua... per planificar i poder desenvolupar estratègies, amb informació compartida entre municipis i entitats competents.

Cercles de Comparació Intermunicipal

Crear els cercles de Comparació Intermunicipal d'economia circular, amb indicadors i bones pràctiques, per tal de poder comparar dades i homogeneïtzar.

Recull d'experiències

Per tal de disposar d'exemples d'iniciatives des del món local, i facilitar la replicabilitat i escalabilitat.

Finalment, es mostra una relació entre els reptes i accions fruit de la valoració per part dels ens locals i les accions i activitats presentades en el pla de treball 2019-2023. Les cel·les ombrejades mostren una relació directa entre l'activitat i el repte/acció.

	ACTIVITATS									
	1.1. Càrrecs electes	1.2.1. Eix 1 GT	1.2.2. Eix 2 GT	2. Col·lecció materials	3.1. CE Hotspot	3.2. Web Xarxa	4. EC i ODS	5. Helpdesk	6. Línia finançam ent	
REPTES IDENTIFICATS	Transversalitat									
	Polítics									
	Lideratge dins de l'ens local									
	Implicació dels agents									
	Xarxes									
	Compra									
	Accés a dades/ informació									
	Deixalleries									
	Comunicació i marketing									
	Finançament									
	Formació									
	Maduració dels projectes									
	Generar impacte									
	ACCIONS PROPOSADES	Suport en l'elaboració de plans municipals per una EC								
Materials de suport per avançar cap a l'economia circular										
Formació per a tècnics municipals										
Pla de formació per càrrecs electes										
Mentor expert en economia circular										
Millora del finançament										
Models tipus de contractació circular										
Campanya de comunicació de gran abast										
Dades, dades, dades										
Cercles de Comparació Intermunicipal										
Recull d'experiències										